

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๒๖๔
วันอังคาร ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทระ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่าริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์

๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางชื่นสมน นิวาทวงษ์

๓. นางสาวรุติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวอัลจนา พึ่งเย็น

ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง

๒. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายวิษณุพล ฉวีวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๖๓ วันศุกร์ ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... มีความเห็นร่วมกันว่าควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยร่วมมือและประสานกับกระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขอให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาว่าควรจัดรับฟังความคิดเห็นในช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม เพราะปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่ในระหว่างการแก้ไขปรับปรุง ทั้งนี้ หากจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นภายหลังจากรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับแล้วคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็อาจจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญด้วย และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่มีการแก้ไขปรับปรุงล่าสุดลงเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยจะต้องนำลงในเว็บไซต์อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขปรับปรุง แต่ทั้งนี้จะต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งอาจมีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมได้อีก และควรให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ด้วย ทั้งนี้ ได้มีการมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำลงเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกช่องทางหนึ่งด้วยแล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ในส่วนของการจัดให้ประชาชนสามารถเข้ามาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญผ่านเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรประสานการดำเนินการกับนายศุภชัย ยาวะประภาส และนายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย กรรมการ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ควรส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขปรับปรุงล่าสุดไปให้สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกเพื่อออกเสียงด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๓ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งได้สองแนวทาง คือ ๑. การให้พ้นด้วยเหตุขาดคุณสมบัติ

การเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัยและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุดตามวรรคสี่ และ ๒. การให้พ้นด้วยเหตุมีพฤติการณ์เข้าลักษณะการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ตาม (๕) จึงอาจทำการวินิจฉัยที่ขัดกันได้ โดยเฉพาะการวินิจฉัยคุณสมบัติเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เป็นคุณสมบัติที่กำหนดไว้กว้าง ๆ ซึ่งไม่มีความชัดเจน จึงไม่ใช่เรื่องคุณสมบัติที่คณะกรรมการสรรหาจะเป็นผู้วินิจฉัยได้ โดยการวินิจฉัยเรื่องดังกล่าวจะอยู่ในหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนของการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ นั้น คณะอนุกรรมการไม่จำเป็นต้องกังวลในเรื่องของถ้อยคำสำนวนในบทบัญญัติให้มากเกินไปนัก เพียงแต่เสนอประเด็นที่ควรแก้ไขปรับปรุงให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว ส่วนกระบวนการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดขึ้นเพื่อไม่ให้มีการตรากฎหมายมากเกินไปจนความจำเป็น และประสงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ตั้งแต่เบื้องต้นว่าตนจะต้องถูกบังคับโดยกฎหมายนั้นในเรื่องใดบ้างก่อนที่กฎหมายนั้นจะมีผลใช้บังคับ

จากนั้น ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๐๔ เป็นต้นไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๐๔

“มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินและหนี้สินนั้นด้วย ให้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีนั้นทราบ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้เพิ่มขึ้นใหม่โดยกำหนดให้มีการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทราบด้วย และกำหนดให้นำเรื่องสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาตามความในร่างมาตรา ๖๖ร่างมาตรา ๖๗ ร่างมาตรา ๖๘ และร่างมาตรา ๖๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก อาจทำให้ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแสดงรายการไม่ครบถ้วน จึงควรมีมาตรการในการเตือนก่อนว่าขาดตกบกพร่องในเรื่องใด และกำหนดเวลาให้ยื่นเพิ่มเติมให้ครบถ้วนก่อนมีการแจ้งข้อกล่าวหา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๔

มาตรา ๑๐๕

“มาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินแล้วพบว่า มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๔ การไต่สวนกรณีร้ายผิดปกติต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เมื่อตรวจสอบพบว่าผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือมีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติแล้ว เหตุใดจึงกำหนดให้มีการเริ่มทำการไต่สวนอีก แทนที่จะกำหนดให้ดำเนินการอย่างอื่นต่อไป และคำว่า “ไต่สวน” มีการกำหนดไว้ในคำนิยามหรือไม่

นางสาวสุจิตตา มโหธร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า คำว่า “ไต่สวน” หมายความว่า แสวงหา รวบรวม และการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการร้ายผิดปกติ หรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือประพฤติมิชอบ หรือกระทำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บัญญัติไว้เป็นความผิด

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ กรรมการ ในฐานะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า การตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามความในร่างมาตรานี้เป็นการดำเนินการในส่วนของการแสวงหาข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนการไต่สวน ส่วนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นกระบวนการในภายหลังซึ่งจะนำไปสู่การชี้มูลความผิด

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินตามความในร่างมาตรานี้ มีกระบวนการในการดำเนินการอย่างไร และการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินไม่ได้กระทำด้วยวิธีการไต่สวนหรืออย่างไร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๕

หมวด ๕ การบังคับทางกฎหมาย

“หมวด ๕

การบังคับทางกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๕ การบังคับทางกฎหมาย โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๖

“มาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาหรือผลการสอบสวนหรือไต่สวนคดีใดมีมูล ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยัง

(๑) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๑) และ (๒)

(๒) อัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในศาลที่มีเขตอำนาจ กรณีข้อกล่าวหาเป็นเรื่องตามมาตรา ๓๘ (๓)

(๓) ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ถ้าผลการไต่สวนปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัยหรือมีมูลความผิดต้องให้พ้นจากตำแหน่ง เพื่อดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และผู้ถูกกล่าวหามิใช่บุคคลตามมาตรา ๕๖

(๔) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินคดีกรณีจิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีตามมาตรา ๙๘ หรือมาตรา ๑๓๔ แล้วแต่กรณี

(๕) ศาลฎีกา เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กรณีตามมาตรา ๓๘ (๔)

(๖) ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๔ กรณีตามมาตรา ๑๙ (๕) หรือมาตรา ๑๓๘

(๗) ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิ หรือเอกสารสิทธิ กรณีตามมาตรา ๑๔๒

(๘) ศาลที่มีเขตอำนาจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การส่งสำนวนหรือการเสนอเรื่องตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้ส่งไปพร้อมกับรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็น และสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ ต่ออัยการสูงสุดหรือต่อศาล เพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ปรับปรุงมาจากบทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยความในร่างมาตรานี้จะกำหนดรายละเอียดอย่างชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งไปให้องค์กรใดพิจารณาดำเนินการต่อไปในกรณีต่าง ๆ ที่กำหนดไว้บ้าง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลตามความใน (๓) คือใคร

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลตามความใน (๓) คือ ประธานกรรมการที่ดูแลการบริหารงานบุคคลในองค์กรอิสระต่าง ๆ

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ตามความใน (๓) อาจหมายถึงประธานอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด (อ.ก.พ.) ซึ่งรับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของ ข้าราชการในสังกัด

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด (อ.ก.พ.) มีคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการในสังกัดได้หรือไม่

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด (อ.ก.พ.) ไม่มีอำนาจคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการในสังกัดได้ โดยเมื่อคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด (อ.ก.พ.) พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย ของข้าราชการในสังกัดเป็นประการใดแล้วจะต้องรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการนั้นเพื่อดำเนินการต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นเช่นนั้นก็ไม่มีประโยชน์ที่จะส่งไปให้ประธานอนุกรรมการสามัญ ประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือจังหวัด (อ.ก.พ.)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประธานคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ตามความใน (๓) อาจหมายถึงคณะกรรมการตุลาการ หรือคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๘) ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องไปให้ ศาลที่มีเขตอำนาจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการอย่างใดต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๖

มาตรา ๑๐๗

“มาตรา ๑๐๗ ในการดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินในกรณี ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเอง หรือยื่น คำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา

ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการทหารตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ให้อัยการสูงสุด โดยถือเป็นอัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลทหาร หรือจะมอบหมายให้อัยการทหารเป็น ผู้ฟ้องคดีแทนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขปรับปรุงใหม่

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... มีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองได้แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งอัยการสูงสุดแล้วก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ใช้คำว่า “ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหา” ทำให้ไม่ว่ากรณีให้อัยการสูงสุดผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งไปแล้วหรือไม่ก็ตาม ถ้าในขณะที่ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถฟ้องคดีเองได้ ส่วนปัญหาที่น่าพิจารณาของความในร่างมาตรานี้ คือ กรณีที่อธิบดีอัยการถูกกล่าวหาในขณะที่มิได้ดำรง

ตำแหน่งอัยการสูงสุด แต่เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการไต่สวนและส่งเรื่องมาให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาล อธิบดีอัยการผู้ถูกกล่าวหาในตำแหน่งอัยการสูงสุดจะดำเนินการอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหาว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองได้ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่จะต้องมีการฟ้องคดีต่อศาล

ประธานกรรมการกล่าวหาว่า ความในร่างมาตรานี้กำหนดไว้เฉพาะกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหาเท่านั้น

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหาว่า แม้อัยการสูงสุดจะเป็นผู้ถูกกล่าวหาและจะต้องทำหน้าที่ในการฟ้องคดีต่อศาลตามความในร่างมาตรานี้ด้วยก็ไม่น่าจะเป็นปัญหา เพราะเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนคดีให้อัยการสูงสุดดังกล่าวฟ้องคดีต่อศาล หากอัยการสูงสุดเห็นว่าสำนวนคดีดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ก็จะแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป ในกรณีเช่นนี้ก็จะมีกรรมการตั้งคณะทำงานขึ้นมาคณะหนึ่งซึ่งมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ หากคณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินคดีได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลด้วยตนเองได้อยู่แล้ว

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๙๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะกำหนดไว้เพียงว่า “กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด” เท่านั้น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เหตุผลในการเพิ่มเติมความว่า “ในขณะที่ถูกกล่าวหา” ไว้ว่า เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุดในขณะที่ถูกกล่าวหา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๗

มาตรา ๑๐๘

“มาตรา ๑๐๘ ในกรณีที่ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องฟ้องคดีเองให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้ และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การว่าความในชั้นศาลให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ว่าคดีที่ได้รับแต่งตั้งที่มีสิทธิสวมเสื้อครุยเนติบัณฑิตต้องสวมเสื้อครุยนั้นด้วย

นอกจากมีอำนาจว่าความตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกพยานหรือบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือซักถามก็ได้ และให้มีอำนาจเป็นโจทก์ในการดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ลงนามในคำฟ้องหรือคำคู่ความ รวมถึงการว่าต่างหรือแก้ต่างในคดีที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีในชั้นศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๒๘/๒ วรรคหนึ่งของพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า “ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือมีอำนาจฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุญาตให้พนักงานได้สอบสวนซึ่งมีวุฒิการศึกษาในระดับเนติบัณฑิตหรือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทางกฎหมายและมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ดำเนินการในศาลแทนในฐานะผู้รับมอบอำนาจ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด” และเหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอร่างมาตรานี้ขึ้นก็เพื่อให้สามารถแต่งตั้งผู้ว่าคดีได้

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่า ความในร่างมาตรานี้ควรเป็นบทบัญญัติที่กำหนดคุณสมบัติของผู้ว่าคดี ซึ่งอาจกำหนดให้ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าพนักงานอัยการก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่มีความรู้ความสามารถในการว่าความให้ดำเนินคดีในศาลเช่นเดียวกับทนายความแทนการกำหนดให้มีผู้ว่าคดีน่าจะเหมาะสมกว่า

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจประสงค์ที่จะให้มีการว่าจ้างบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถจ้างบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีได้

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า “ผู้ว่าคดี ป.ป.ช.” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หมายความว่า พนักงานได้สอบสวนผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดี แก่ต่าง ว่าต่าง ในคดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง และคดีอื่นๆ ในศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ในร่างมาตรานี้ก็เพื่อต้องการที่จะกำหนดตำแหน่งใหม่ที่สูงกว่าพนักงานได้สอบสวน ส่วนความในวรรคสองร่างมาตรานี้กำหนดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๘

ส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีอาญา

“ส่วนที่ ๒

การดำเนินคดีอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบข้อส่วนที่ ๒ การดำเนินคดีอาญา โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐๙

“มาตรา ๑๐๙ เมื่อจะมีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๖ (๑) หรือมาตรา ๑๐๗ แล้วแต่กรณี ให้หัวหน้าพนักงานไตสวนหรือพนักงานไตสวน ดำเนินการ ดังนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาไปรายงานตัวต่อบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายตามวันเวลาที่กำหนด

(๒) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ไปรายงานตัวตามกำหนด เมื่อมีพฤติการณ์ในการขอให้ศาลออกหมายจับหรือมีเหตุที่จะออกหมายจับ เพื่อให้ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามดำเนินคดีก็ให้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับและจับผู้ถูกกล่าวหาตามดำเนินคดีต่อไป

การจับ ให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ หรือร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการจับ เพื่อส่งให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดี

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีหน้าที่ดำเนินการจัดการตามหมายจับและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการไตสวน หัวหน้าพนักงานไตสวน และพนักงานไตสวน

ในกรณีที่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามหมายจับ ให้รีบส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาเพื่อฟ้องต่อศาลโดยเร็ว ในกรณีที่ไมอาจส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลได้ทัน ก็ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้เท่าที่จำเป็น โดยให้ส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาไปยังสถานีตำรวจ เพื่อรอส่งตัวผู้ถูกกล่าวหาในการฟ้องคดีต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ควรกำหนดให้มีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในคดีทุจริตด้วยหรือไม่

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... กล่าวว่า ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้วันฟ้องต้องมีตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาล แต่ในระหว่างการพิจารณาคดีจำเลยจะมาศาลหรือไม่ก็ได้ ในส่วนของการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น หากผู้ถูกกล่าวหาไม่มาในชั้นของการไตสวนก็จะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ตั้งใจที่จะต่อสู้คดีในกระบวนการไตสวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถสรุปสำนวนคดีเพื่อส่งพนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้ หากกำหนดให้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องมีตัวจำเลยมาปรากฏต่อศาลได้ ก็อาจมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่าในระหว่างการพิจารณาคดีจะต้องมีตัวจำเลยมาปรากฏตัวอยู่ในศาลด้วยหรือไม่ ซึ่งหากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลสามารถพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในคดีทุจริตได้ก็จะเป็นการกำหนดไว้แตกต่างจากที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสงค์จะให้มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นก็อาจต้องกำหนดให้มีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ควรพิจารณาศึกษาว่าในต่างประเทศมีการกำหนดหลักการให้มีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนำมาเป็นหลักอ้างอิงในการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้จำเลยสามารถต่อสู้คดีในศาลได้แม้จะไม่ได้อยู่ในประเทศไทยก็ตาม และตั้งข้อสังเกตว่าความในร่างมาตรานี้ควรแก้ไขปรับปรุงให้กะทัดรัดแต่ครอบคลุมทุกกรณี และจะต้องไม่เป็นการสร้างขั้นตอนในการดำเนินการมากจนเกินไป และควรกำหนดให้มีการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้หรือไม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๐๙

มาตรา ๑๑๐

“มาตรา ๑๑๐ ในการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้มื่ออำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการปล่อยชั่วคราว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุจริตกันนธ์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้หัวหน้าพนักงานไต่สวนหรือพนักงานไต่สวน หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายเป็นผู้มื่ออำนาจในการควบคุม และปล่อยตัวชั่วคราวอาจไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากไม่กำหนดให้มีอำนาจในการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ถูกกล่าวหา ก็จะต้องถูกควบคุมตัวโดยไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว และตั้งข้อสังเกตว่าความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้มีการอนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นหลัก ส่วนการไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวเป็นเพียงข้อยกเว้นในกรณีที่มีเหตุอันสำคัญที่ไม่ควรปล่อยตัวเท่านั้น

นางชื่นสุมน นิเวทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๗๔ วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า การควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาและการปล่อยชั่วคราว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี เป็นผู้มื่ออำนาจพิจารณา ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ควรกำหนดให้การควบคุมและปล่อยตัวชั่วคราวเป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้บุคคลใดเป็นผู้ควบคุมหรือปล่อยตัวชั่วคราวขึ้นอยู่กับว่าจะกำหนดให้ผู้ใดเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการจับกุม หากกำหนดให้ผู้ที่มิตำแหน่งไม่สูงนักสามารถจับกุมผู้ถูกกล่าวหาได้ก็ควรกำหนดให้ผู้ที่มิตำแหน่งไม่สูงกว่าตำแหน่งที่จับกุมมากนัก พิจารณานุญาตในการปล่อยตัวชั่วคราว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๐

มาตรา ๑๑๑

“มาตรา ๑๑๑ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๑๐๖ (๑) ไว้แล้ว

(๑) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒) ในกรณีที่เป็นการดำเนินคดีกับบุคคลอื่นนอกจาก (๑) ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาและประพฤตินิยมชอบ โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามวรรคหนึ่ง (๒) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีดังกล่าว และหากพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันแล้วให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเรียกสำนวนคืนเพื่อฟ้องคดีเองได้ เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าสำนวนคดียังมีข้อไม่สมบูรณ์ ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๒ ต่อไป ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของอัยการสูงสุดไว้ทำให้มีกรอบเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า พนักงานไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนมีหน้าที่จับกุมผู้ถูกกล่าวหาเมื่อมีการส่งเรื่องไปให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีต่อศาลแล้วจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า พนักงานไต่สวน หรือหัวหน้าพนักงานไต่สวนจะจับกุมผู้ต้องหาได้ต้องดำเนินการขออนุมัติศาลออกหมายจับเสียก่อนตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๙

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นการดำเนินคดีกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดบ้าง แทนการกำหนดไว้ว่าการดำเนินคดีกับบุคคลตามร่างมาตรา ๕๖

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความใน (๒) ต้องกำหนดไม่ให้ตัดสิทธิอัยการสูงสุดที่จะสั่งให้มีการไต่สวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนเอง และความในวรรคสามควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณา ร่างมาตรา ๑๑๑

มาตรา ๑๑๒

“มาตรา ๑๑๒ ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่า ส่วนงานการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ ให้แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ เพื่อร่วมกันตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

การตั้งคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้มีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ภายในเก้าสิบวัน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

กรณีคณะทำงานพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันตามวรรคสอง หรือเป็นกรณีคณะทำงานเห็นว่าส่วนงานการไตสวนไม่สมบูรณ์พอที่จะฟ้องคดี ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจพิจารณาว่าจะเรียกส่วนงานการไตสวนจากอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องคดีเองหรือไม่ก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า อนุกรรมการบางท่านเห็นว่าความในร่างมาตรานี้เปิดช่องให้อัยการสูงสุดยื่นคดีได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บางกรณีอัยการสูงสุดก็ไม่ได้ยื่นคดี แต่พยานหลักฐานไม่สมบูรณ์ อัยการสูงสุดจึงให้มีการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมตามความเห็นของอัยการสูงสุด โดยไม่ควรมีข้อโต้แย้งใด ๆ ที่จะไม่ทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และตั้งข้อสังเกตว่าหากอัยการสูงสุดขอให้ไตสวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมต้องระบุให้ชัดเจนว่าให้ดำเนินการไตสวนหรือสอบสวนในประเด็นใด และให้ไตสวนหรือสอบสวนพยานบุคคลหรือพยานเอกสารใด และในระหว่างการไตสวนหรือสอบสวนนั้น หากอายุความจะสิ้นสุดลงภายในระยะเวลาหกเดือนให้หยุดนับอายุความ

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรปรับปรุงกระบวนการเสนอแนะของอัยการสูงสุดให้ชัดเจน ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่าส่วนงานการไตสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะดำเนินคดีได้ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไตสวนพยานเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของอัยการสูงสุด อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่คณะกรรมการควรพิจารณาเพิ่มเติมในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เรียกส่วนงานการไตสวนจากอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องคดีเอง แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับไม่ฟ้องคดี จะมีวิธีแก้ไขปัญหายังไง

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรานี้แม้จะบัญญัติไว้สำหรับกรณีที่พนักงานอัยการทั่วไปเป็นผู้ฟ้องคดี แต่ก็ควรใช้หลักการเดียวกับร่างมาตรา ๑๑๒ แต่ถ้าหากพนักงานอัยการทั่วไปเห็นว่าควรสั่งไม่ฟ้องและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังเห็นว่าควรฟ้องคดีต่อศาล จึงค่อยดำเนินการตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน หากคณะทำงานพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน

ให้ลงโทษแล้วเปลี่ยนคณะกรรมการชุดใหม่ทั้งชุดและใช้เวลาอีกเก้าสิบวัน ดำเนินการเรื่อยๆ จนกว่าจะไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. และไม่มีพนักงานอัยการที่จะตั้งเป็นคณะกรรมการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่อัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้องคดีเพราะเหตุว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการฟ้องคดี หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. นำคดีไปฟ้องเองแล้วศาลพิพากษาลงโทษ หรือกรณีที่อัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้องแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองแล้วศาลยกฟ้อง ทั้งสององค์กรจะรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ของตนอย่างไร เนื่องจากระบบที่ออกแบบไว้สำหรับการทำหน้าที่ของอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นระบบที่ขัดแย้งกันเอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การทำหน้าที่ของอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่างฝ่ายจะต้องยอมรับความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละองค์กร ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอหลักการว่าแม้อัยการจะฟ้องคดีต่อศาลแล้วให้ศาลใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาคดี ถึงแม้ในทางปฏิบัติศาลจะมีอำนาจสั่งไต่สวนพยานเพิ่มเติมได้แต่ก็ถือว่าเป็นการก้าวล่วงอำนาจตุลาการ ดังนั้น กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วส่งเรื่องไปยังอัยการสูงสุดก็ควรให้เป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการพิจารณาสำนวนการไต่สวนว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอในการฟ้องคดี หรือมีข้อบกพร่องหรือไม่ หากอัยการสูงสุดพบว่าพยานหลักฐานในสำนวนไม่พอฟ้องหรือสำนวนการไต่สวนมีข้อบกพร่องก็ควรให้อำนาจอัยการสูงสุดในการสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนพยานเพิ่มเติมได้ นอกจากนั้น ในการพิจารณาสำนวนการไต่สวนนั้น อัยการสูงสุดไม่ได้พิจารณาแต่เฉพาะว่าจะดำเนินคดีต่อผู้ถูกกล่าวหาอย่างไรเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริงหรือไม่ ซึ่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่อัยการสูงสุดจะวินิจฉัยสั่งคดีได้ ในกรณีดังกล่าวอัยการสูงสุดอาจสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนพยานเพิ่มเติมเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสำนวนว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริงหรือไม่ อย่างไรก็ตาม กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องเอง ควรแนบความเห็นสั่งไม่ฟ้องของอัยการสูงสุดยื่นต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งหากสามารถดำเนินการในลักษณะดังกล่าวได้ จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ถูกกล่าวหา และไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช.

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องคดีต่อศาลทุกคดี ไม่ได้ส่งไปยังพนักงานอัยการทั่วไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า จะออกแบบอย่างไรเพื่อให้มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากบุคคลภายนอก เนื่องจากจำนวนของคณะกรรมการที่กำหนดให้แต่งตั้งจากอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในจำนวนเท่ากัน การลงมติของคณะกรรมการร่วมในบางกรณีอาจไม่สามารถหาข้อยุติได้ ดังนั้น ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากบุคคลภายนอกที่มีความเป็นกลางเข้ามาเป็นคณะกรรมการด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีคณะกรรมการไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ควรกำหนดให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยโดยดำเนินการลักษณะเดียวกับการไต่สวนมูลฟ้อง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้และไม่เป็นการสมควรที่จะให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยว่าคดีนั้นควรฟ้องต่อศาลหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกระบวนการไต่สวนมูลฟ้อง ศาลจะพิจารณาแต่เพียงว่ามีกรกระทำหรือไม่ การกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ และผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวข้องกับหรือไม่

นายภัทร ทรัพย์ทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า

ควรกำหนดขั้นตอนในทางปฏิบัติกรณีที่มีความเห็นต่างระหว่างอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีการกำหนดขั้นตอนในทางปฏิบัติไว้จึงทำให้เกิดปัญหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การตั้งคณะทำงานร่วมกันของอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากต่างฝ่ายต่างยืนยันในความเห็นของฝ่ายตนจนไม่สามารถหาข้อยุติได้ แนวคิดการตั้งคณะทำงานร่วมกัน ก็จะไม่เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ

นายภัทรระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลด้วยตนเองได้ ซึ่งในประเด็นนี้คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะทำงานร่วม แต่เกิดจากกรณีที่คณะทำงานในสัดส่วนของอัยการสูงสุดมีความเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกับคณะทำงานในสัดส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเมื่อคณะทำงานเสนอความเห็นไปยังอัยการสูงสุด อัยการสูงสุดกลับไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะทำงาน ซึ่งที่ผ่านมา การปฏิบัติหน้าที่ของคณะทำงานได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจร่วมกันระหว่างอัยการสูงสุดกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ภายหลังจากอัยการสูงสุดที่เป็นผู้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเกษียณอายุ อัยการสูงสุดคนใหม่ไม่ยอมรับบันทึกความเข้าใจฉบับดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าอำนาจการสั่งคดีเป็นอำนาจดุลพินิจของตนในฐานะอัยการสูงสุด ในประเด็นดังกล่าวคณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่าความเห็นของอัยการสูงสุดในการสั่งคดีอาญาทั่วไป อัยการสูงสุดสามารถมีความเห็นแย้งความเห็นของคณะทำงานได้ แต่กรณีที่เป็นคดีวินัยไม่ควรให้อำนาจอัยการสูงสุดในการมีความเห็นแย้งคณะทำงาน เนื่องจากอาจมีการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดได้ และการใช้ดุลพินิจของอัยการสูงสุดควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยว่าอัยการสูงสุดมีข้อโต้แย้งความเห็นของคณะทำงานในประเด็นใดบ้าง

นางชื่นสมน นิวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดหลักการไว้ลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ เพียงแต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลของอัยการสูงสุด ซึ่งหากเป็นกรณีที่คณะทำงานไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ กฎหมายให้เป็นอำนาจดุลพินิจฝ่ายเดียวของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการฟ้องคดีได้เอง หรือจะแต่งตั้งทนายความเพื่อฟ้องคดีแทนก็ได้ ซึ่งแตกต่างจากหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑๒ วรรคสอง ที่ได้บัญญัติกรอบระยะเวลาการให้อัยการสูงสุดจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลภายในระยะเวลาดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจยื่นคำร้องได้เอง ส่วนความว่า “เพื่อยื่นฟ้องคดีเองหรือไม่ก็ได้” ในวรรคสามนั้น หากอัยการสูงสุดไม่ดำเนินการภายในเก้าสิบวันคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจนำคดีมาดำเนินการเองก็ได้ ซึ่งหลักการในร่างมาตรา ๑๑๒ จะต้องดำเนินการควบคู่กับร่างมาตรา ๑๑๓ ที่กำหนดว่าในกรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามที่เห็นสมควร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่คณะทำงานไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีได้เองอยู่แล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๑๒ หากบัญญัติตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ กรณีที่คณะทำงานไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้และต่างฝ่ายต่างยืนยันความเห็นในส่วนของตน จะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่คณะทำงานไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองได้อยู่แล้ว จึงไม่อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติจนกระทบต่อการฟ้องคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้ควรบัญญัติหลักการในลักษณะว่าหากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประสงค์จะฟ้องคดีเองก็สามารถดำเนินการได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่อัยการสูงสุดแจ้งว่าสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังขาดพยานหลักฐานและมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการฟ้องคดี ให้อัยการสูงสุด แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนพยานเพิ่มเติม หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ดำเนินการ ไต่สวนพยานเพิ่มเติมแต่กลับนำคดีไปฟ้องเอง หากศาลพิพากษายกฟ้องให้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินคดีจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และในทางกลับกันหากอัยการสูงสุดเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรสั่งฟ้องแล้วนำคดีไปฟ้องต่อศาลเองและศาลพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลงโทษ อัยการสูงสุด ทั้งนี้ ตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าร่างมาตรานี้แม้จะบัญญัติไว้สำหรับกรณีที่พนักงานอัยการทั่วไป เป็นผู้ฟ้องคดี ก็ควรใช้หลักการเดียวกับร่างมาตรา ๑๑๒ แต่ถ้าหากพนักงานอัยการทั่วไปเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นควรฟ้องคดีต่อศาล จึงค่อยดำเนินการตั้งคณะทำงานร่วมกันเพื่อพิจารณา ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และเมื่อคณะทำงานมีมติอย่างไร ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด ดำเนินการไปตามนั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าคณะทำงานไม่มีมติอย่างใดอย่างหนึ่งภายในกำหนดเวลา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ฟ้องคดีเองได้ แต่ต้องเขียนบังคับให้คณะทำงานรายงานผลการพิจารณาภายใน กำหนดเวลา และให้แสดงผลของแต่ละฝ่ายให้ปรากฏ

ส่วนรูปแบบการบัญญัติร่างมาตรานี้ควรปรับปรุงใหม่โดยแบ่งเป็นสองขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง กรณีที่อัยการสูงสุดสั่งให้ไต่สวนพยานเพิ่มเติม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้อง ดำเนินการไต่สวนพยานเพิ่มเติม โดยอัยการสูงสุดจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนพยานเพิ่มเติมในประเด็นใด ทั้งนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่ดำเนินการไต่สวนพยานเพิ่มเติมไม่ได้

ขั้นตอนที่สอง หากอัยการสูงสุดวินิจฉัยว่าไม่สั่งฟ้องคดี ก็ให้มีการตั้งคณะทำงานร่วมกันชั้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าควรฟ้องคดีหรือไม่ หากคณะทำงานมีมติอย่างไรก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น หากคณะทำงาน มีมติเห็นควรสั่งฟ้อง อัยการสูงสุดจะใช้ดุลพินิจแตกต่างจากที่คณะทำงานมีมติไม่ได้ หรือหากคณะทำงาน มีมติเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ไม่มีอำนาจนำคดีไปฟ้องเช่นเดียวกัน แต่หากเป็นกรณีที่ คณะทำงานไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการฟ้องคดีเองได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะทำงานต่างต้องวินิจฉัยยืนยันความเห็น ของฝ่ายตนจนไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ ควรแต่งตั้งคณะทำงานจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายที่มีความ เข้าใจสภาพปัญหาและไม่ถือศักดิ์ศรีขององค์กรเป็นสำคัญ เช่น กรรมการกฤษฎีกา หรืออดีตตุลาการ ศาลทหาร หรือผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเป็นกลาง ก็จะสามารถ ทำให้ได้ข้อยุติที่เหมาะสมและเป็นธรรม

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่โดยตรงในการตรวจสอบการทุจริต และอัยการสูงสุดมีหน้าที่โดยตรงในการฟ้องคดีแทนรัฐ จึงไม่ควรกำหนดให้มีคณะทำงานร่วมกันเพื่อหา ข้อยุติในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดมีความเห็นเกี่ยวกับการฟ้องคดีแตกต่างกัน

- คดีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดมีความเห็นเกี่ยวกับการฟ้องคดีแตกต่างกันมีจำนวนไม่มากนัก จึงสามารถใช้รูปแบบของคณะทำงานร่วมกันเพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดได้

ประธานกรรมการเสนอให้ใช้รูปแบบของคณะทำงานร่วมกันในการหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดไปก่อน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสามารถเสนอแนวทางการแก้ไขกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดมีความเห็นเกี่ยวกับการฟ้องคดีแตกต่างกันในภายหลังได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๒

มาตรา ๑๑๓

“มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องในคดีที่อัยการสูงสุดเป็นโจทก์ หากอัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่อุทธรณ์หรือไม่ฎีกา ให้อัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือฎีกาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจใช้สิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาได้ตามที่เห็นสมควร”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๑๓ มีหลักการให้อัยการสูงสุดทำหน้าที่เสมือนเป็นทนายความให้กับคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้โดยให้มีหลักการว่า ให้อัยการสูงสุดสามารถดำเนินการอุทธรณ์หรือฎีกาได้ก็ต่อเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้อุทธรณ์หรือฎีกา แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องรับฟังความคิดเห็นของอัยการสูงสุดก่อนที่จะมีมติให้อุทธรณ์หรือฎีกาด้วย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ แสดงความเห็นที่ร่างมาตรา ๑๑๓ สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญที่มีหลักการให้มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคดีเกี่ยวกับนักการเมืองได้ แต่การให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้อุทธรณ์ด้วยตนเองอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ใช่คู่ความในคดี

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า อนุกรรมการบางท่านมีความเห็นว่าร่างมาตรานี้มีหลักการในเรื่องการถ่วงดุลอำนาจระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุด

ประธานกรรมการกล่าวว่า อัยการสูงสุดควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการอุทธรณ์หรือฎีกาคดีให้ชัดเจนด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๓

มาตรา ๑๑๔

“มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องยื่นคำร้องต่อศาลหรือมีอำนาจฟ้องคดีเอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี จะพิจารณามอบหมายให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีดำเนินการว่าความหรือดำเนินการสอบสวนพิจารณาในชั้นศาลแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐๘ ก็ได้ หรือจะพิจารณาแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้ผู้ว่าคดี ป.ป.ช. ที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งมีอำนาจว่าความหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรานี้มีหลักการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจทั้งการมอบหมายให้ผู้ว่าคดี และการแต่งตั้งทนายความเพื่อดำเนินคดีแทนคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๔

มาตรา ๑๑๕

“มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๑๑๑ (๑) ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดหรือการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งการได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น

การดำเนินคดีตามมาตรา นี้ ให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามมาตรา ๑๑๑ (๒) ด้วย และให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ้นสุมน นิเวทวงศ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑๕ มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๓๕ ของร่างรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑๖

“มาตรา ๑๑๖ กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี หากการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเป็นการ

ละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลอื่น อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนการกระทำหรือคำสั่งอันมิชอบที่เป็นการละเมิดนั้นก็ได้

สำหรับความเสียหายตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสียหายนั้นชดเชยค่าเสียหายตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๑๑๖ โดยพิจารณาหลักการของร่างมาตรา ๗๔ ประกอบ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๖

มาตรา ๑๑๗

“มาตรา ๑๑๗ เมื่อความปรากฏจากการไต่สวนว่า ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อาจร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่ายโอนด้วยประการใดๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งมีเนื้อหาที่วกวนและความใน (๑) ความว่า “...หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด” มีเนื้อหาที่เกินจากความในวรรคหนึ่ง เนื่องจากความในวรรคหนึ่งกำหนดว่า “ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ได้ใช้หรือได้ทรัพย์สินมาโดยมิชอบ”

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเดินทางหรือมอบหมายให้ผู้แทนเดินทางไปร่วมประชุมในเวทีสหประชาชาติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน เนื่องจากการเดินทางไปร่วมประชุมในต่างประเทศอาจถือได้ว่าเป็นการได้รับประโยชน์เช่นกัน

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปรับปรุงความใน (๔) โดยให้มีหลักการที่มุ่งเน้นเฉพาะประโยชน์ที่ได้มาจากการทุจริตหรือร้ายวญผิดปกติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๗

มาตรา ๑๑๘

“มาตรา ๑๑๘ บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ร้องขอให้ศาลริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศเพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศได้มาจากการกระทำความผิดหรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจงใจบุคคลให้กระทำความผิดหรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(๕) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่ายจ่ายโอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรมการ คนที่หนึ่ง ตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดร่างมาตรานี้จึงมีหลักการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องร้องขอต่อศาลก่อนที่จะดำเนินการริบทรัพย์สิน

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อได้กำหนดให้มีร่างมาตรา ๑๑๘ แล้วก็สามารถตัดความในร่างมาตรา ๑๑๔ ออกได้ และเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๘

มาตรา ๑๑๙

“มาตรา ๑๑๙ ในการร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สินตามมาตรา ๑๑๗ และมาตรา ๑๑๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ทรัพย์สินนั้นมา หรือมูลค่าของทรัพย์สินนั้นในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดแล้วแต่ว่ามูลค่าในขณะใดจะมากกว่ากัน และขอให้ศาลสั่งให้ชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางชิ่งสมน นีวาทวงษ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ชี้แจงว่า โดยปกติศาลจะเป็นผู้กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ถูกริบ

ส่วนร่างมาตรานี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินและมีอำนาจขอให้ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินหรือสั่งให้รับทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิดแทนตามมูลค่าที่คำนวณได้ด้วย

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อศาลเป็นผู้กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ถูกริบแล้วเหตุใดจึงกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจคำนวณมูลค่าทรัพย์สินด้วย ส่วนความในวรรคสองนั้นเห็นว่าเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่สามารถนำทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้รับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มาเก็บรักษาไว้ได้ จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๙

ส่วนที่ ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๐

“มาตรา ๑๒๐ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๐๖ (๒) แล้ว ให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี เพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีภาระการพิสูจน์ที่ต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

การดำเนินคดีหรือการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า อัยการสูงสุดไม่ควรมีอำนาจในการร้องขอให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากกรณีนี้ถือเป็นคดีพิเศษและไม่ใช่คดีอาญา จึงควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ร้องขอให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดินเอง

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า การกำหนดให้อัยการสูงสุดดำเนินการตามวรรคหนึ่งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องนั้นอาจเป็นระยะเวลาที่นานเกินไป จึงควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๒๐ ควรมีหลักการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการตามร่างมาตรานี้ด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการดำเนินคดีอาญาก็สามารถ

ขอให้อัยการสูงสุดเข้ามามีอำนาจร้องขอให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินได้ จึงเสนอให้รอกการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๐

มาตรา ๑๒๑

“มาตรา ๑๒๑ ในการดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา ๕๖ และอัยการสูงสุดเห็นว่า ส่วนวนการไต่สวนมีข้อไม่สมบูรณ์ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ใช่บุคคลตามมาตรา ๕๖ ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๑๒๐ หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวัน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องเอง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๑๒๐ แล้วก็สามรถตัดความในร่างมาตรานี้ออกทั้งหมดได้ จึงเสนอให้รอกการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๑

มาตรา ๑๒๒

“มาตรา ๑๒๒ ในกรณีศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร้ายผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบ ให้บริทรัพย์สินที่ผู้ันั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

กรณีตามวรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลมีอำนาจที่จะหักส่วนแบ่งของทรัพย์สินหรือจำนวนเงินร้อยละสิบของทรัพย์สินที่จะถูกสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินตามคำขอของโจทก์ เพื่อส่งเข้าเป็นรายได้ของกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

ให้นำความในมาตรา ๑๑๖ มาใช้บังคับกับกรณีร้ายผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติด้วย

บทบัญญัติมาตรานี้ ให้ใช้บังคับคดีที่อยู่ในอำนาจพิพากษาคดีของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีข้อสังเกตว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ “**ในกรณีที่เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง...**” ส่วนการกำหนดให้มีกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น อาจทำให้การบริหารงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความยุ่งยากมากขึ้น จึงไม่ควรกำหนดให้มีกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๒

มาตรา ๑๒๓

“มาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดให้ยกคำร้องของอัยการสูงสุด หรือของประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี และถ้าผู้ถูกกล่าวหามิใช่ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และได้ถูกลงโทษทางวินัยไปก่อนโดยอาศัยเหตุที่มีมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษและดำเนินการให้ผู้นั้นได้รับความเป็นธรรมตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ ในกรณีที่ไม่มีความหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ดังกล่าว ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ ยกอายุความใดขึ้นอ้างอันจะเป็นเหตุที่ไม่อาจให้ความเป็นธรรมกับบุคคลดังกล่าวได้

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหา นั้นได้รับความเป็นธรรมตามสมควรตามที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น แล้วแต่กรณี และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ความในวรรคสองเป็นกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ได้รับความเป็นธรรมด้วยนั้น อาจไม่เหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่สามารถดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ ได้รับความเป็นธรรมได้ และร่างมาตรานี้ควรมีหลักการให้มีการดำเนินการตามร่างมาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่ ศาลยกฟ้องด้วยเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำการตามที่ถูกลกล่าวหา หรือการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด เท่านั้น และร่างมาตรา ๑๒๓ ไม่ควรนำไปใช้กับกรณีที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุขาดอายุความ หรือศาลยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลย จึงเสนอให้รื้อการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๓

มาตรา ๑๒๔

“มาตรา ๑๒๔ การโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำภาย หลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. สั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงผู้ถูกกล่าวหา รายใดแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการโอน หรือระงับการกระทำนั้นๆ ได้ เว้นแต่ ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าตนได้รับโอนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นมา โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

ในกรณีที่มีการโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติและส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินคดีแล้วให้อัยการสูงสุดมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอน การโอนหรือกระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้มีเนื้อหาที่ไม่ชัดเจนว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องการอำนาจในเรื่องใด

นายอภิชาติ สุจริตตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าร่างมาตรานี้มีเนื้อหาที่ไม่ชัดเจน

นายภัทรระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวเพิ่มเติมว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าความในวรรคหนึ่งไม่ได้กำหนดกรอบเวลาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งไว้ จึงควรกำหนดกรอบเวลาให้ชัดเจนเพื่อบังคับให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเร่งดำเนินการให้ทันภายในเวลาที่กำหนด ส่วนความในวรรคสองแบ่งขั้นตอนการดำเนินการไว้เป็นสองขั้นตอน จึงควรกำหนดให้เหลือเพียงขั้นตอนเดียวจะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองควรมีหลักการว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีอำนาจอายัดทรัพย์สินได้เมื่อเห็นว่าคดีนั้นมีมูลความผิด และการอายัดทรัพย์สินจะต้องไม่ส่งผลให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถดำรงชีวิตได้ จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๔

มาตรา ๑๒๕

“มาตรา ๑๒๕ ถ้าศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินของผู้ถูกกล่าวหาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าร่ำรวยผิดปกติหรือทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศผู้ร้องขอหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น หากไม่สามารถบังคับเอาแก่ทรัพย์สินเหล่านั้นได้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ให้บังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาได้ภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุด แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏว่ามีการโอนหรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินก่อนหรือหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถบังคับคดีเอากับทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อเพิกถอนการโอนนั้นได้ หากไม่สามารถเพิกถอนการโอนนั้นได้เพราะเหตุแห่งการแปลงสภาพหรือเหตุอื่นก็ให้ดำเนินการบังคับคดีเพื่อเป็นการริบทรัพย์สินตามมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงไปของทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นที่ศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในการบังคับคดีเอากับทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลมีอำนาจหักส่วนแบ่งของทรัพย์สินหรือเงินตามมาตรา ๑๒๒ ได้ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคสองความว่า “เพื่อเป็นการริบทรัพย์สิน” มีความหมายอย่างไร และความในวรรคสามมีวัตถุประสงค์อย่างไร จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๑๕

มาตรา ๑๒๖

“มาตรา ๑๒๖ ในการยื่นคำร้องหรือฟ้องคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้แต่งตั้งผู้ว่าคดี ป.ป.ช. เป็นผู้ว่าคดีเพื่อดำเนินคดีในชั้นศาลก็ได้

ในการบังคับคดี ให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และให้พนักงานอัยการหรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีส่วนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่าควรตัดความในวรรคหนึ่งออกเนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ และอีกฝ่ายหนึ่งมีความเห็นว่าควรคงความในวรรคหนึ่งไว้เพื่อให้มีช่องทางในกรณีที่พนักงานอัยการไม่ดำเนินคดีในชั้นศาล

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่ดำเนินการบังคับคดีตามวรรคสองเอง และเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๖

ส่วนที่ ๔ การดำเนินการทางวินัย

“ส่วนที่ ๔

การดำเนินการทางวินัย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อ ส่วนที่ ๔ การดำเนินการทางวินัย โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒๗

“มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๐๖ (๓) ไว้แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ โดยเร็ว

โดยให้ยึดสำนวนการโต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยในสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด และมีให้นำกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ในเรื่องระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยหรือสั่งลงโทษมาใช้บังคับสำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหา นั้น ให้ส่งสำนวนการโต้สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในการส่งสำนวนการโต้สวนเพื่อดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานกรรมการ ป.ป.ช. อาจมอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... กล่าวว่า ร่างมาตรานี้มีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดนั้น เห็นว่ามีหน่วยงานบางแห่งที่ดำเนินการในลักษณะช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นและอาจมีการนำเรื่องเสนอต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ส่วนความในวรรคสามเป็นการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการ ซึ่งกำหนดให้การพิจารณาลงโทษข้าราชการตุลาการให้ยึดสำนวนการโต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของความเห็นในการพิจารณาโทษทางวินัย แตกต่างกับความในวรรคหนึ่งซึ่งเป็นการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการพลเรือนทั่วไป ที่กำหนดให้การพิจารณาลงโทษทางวินัยนั้นให้นำสำนวนการโต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย ทำให้เห็นว่ามาตรฐานในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือนมีความแตกต่างกัน

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ควรปรับปรุงแก้ไขความในวรรคหนึ่งและวรรคสามโดยกำหนดให้การดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการตุลาการ ข้าราชการอัยการ และข้าราชการพลเรือน เป็นมาตรฐานเดียวกัน

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช กรรมการ สอบถามว่า กรณีตามวรรคสาม ผู้ถูกกล่าวหาหมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกษียณอายุราชการแล้วหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกษียณอายุราชการด้วย

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะรองประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. .... สอบถามว่า ควรกำหนดให้มีช่องทางให้สำนักงานศาลยุติธรรมทำงานร่วมกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการพิจารณาของศาลมีกลไกที่กำหนดไว้ชัดเจน สำนวนการโต้สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความเห็นในการพิจารณาโทษ หากจะให้

การทำงานร่วมกัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องประสานกับฝ่ายตุลาการเพื่อให้มีการวางกฎเกณฑ์ในการพิจารณาร่วมกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๒๗

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์